

Föreningsbrev B-post

Porto betalt

Avs: Svensk Fjällrasavel
Mari Strand, c/o Magnusson
Kringlan 4
840 50 Gällö

Nilsson Robert
Övre Svartlå 515
961 98 Boden
Norrbotten

110 Stjärna, mor till 7 Sagar hos Birgitta & Kurt Karlsson, det är barnbarnet Anja som håller i kon.
Foto: Birgitta Karlsson

Lillhärjåbygget, Klövsjö, Funäsdalen och Biellojaure. Mest används egen tjur för betäckning.

Korna får komma ut vid tjänligt väder även vintertid och får då ensilage i en foderhäck ute, hö får dom inne. Korna får inget kraftfoder, kalvar och ungdjur får krossning. På sommaren går korna med sina kalvar men på hösten när kalvarna tas ifrån mjölkas korna med maskin under en period innan de sinläggs.

När alla fått sin nyfikenhet stillad vad gäller kor, skyndade vi oss över gårdsplanens snöyra och in i den goa stugvärmen. Väl där bjöds vi på värmande fisksoppa ock som avrundning på besöket härlig hemlagad ostkaka. Tack Birgitta och Kurt för ett så givande besök!

Evy Schale

Gårdsbesök i Påverås

Strax utanför Falköping sitter det en skylt med en hänvisning till ett gårdsmejeri, och om man åker dit kommer man till Elisabeth Andersson. Efter 20 år som avbytare tog hon och hennes familj över hennes fars gård. Gården är inte så stor, så efter mycket funderande på vad hon skulle göra med den, bestämde hon sig för att satsa på ett gårdsmejeri. Men, som Elisabeth säger:
- Hade jag vetat hur mycket jobb det innebar, så skulle jag aldrig ha gjort det!
Elisabeth har ungefär 7 stycken kor i sin trevliga lilla ladugård, det är mest fjällkor men även

Jersey, då de har den bästa mjölken att göra ost på, säger hon. -Med den förädling som jag gör med mjölken i ost och smör så är mjölken från mina kor värd ungefär 40 kronor per liter, och det behövs för att kunna få någorlunda betalt för arbetstiden som jag lägger ner. Hon säljer det mesta av sin produktion i den egna gårdsbutiken, men åker även runt på marknader, och en del restauranger och butiker har hennes produkter På sommaren har hon även en liten caféverksamhet på gården. Elisabeth försöker få korna att kalva på våren, för den bästa mjölken att göra produkter på är den som blir när korna går på bete. -Jag gör bara smör på sommaren på grund av detta, säger hon. Under vintermånaderna försöker Elisabeth ha korna i sin så att hon kan vila upp sig inför nästa säsong.

Att Elisabeth kan sin sak förstår man när man kommer in i hennes lilla gårdsbutik. Väggarna är nästan tapetserade med diplom och priser som hon fått för sina produkter. Nu senast fick hon Västra Gastronomiska Akademiens pris för sina ostar. Utlåtandet löd:
För synnerligen framgångsrika insatser i den västsvenska gastronomins tjänst. Se bild nedan.

Vi som besökte Elisabeth under höstmötet tackar så mycket för oss och önskar lycka till i framtiden med kor och mejeri.

Robert Eklundh

Elisabeth Andersson mottager Västra Gastronomiska Akademiens pris. Foto: ?

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 1 mars 2005

De nya seminttjurarna sid 12-16
Rapport från hösträffen sid 19-20

NÅGRA RADER FRÅN EDER REDAKTÖR:

232 Duva kopplar av på Sollentuna-mässan. Foto: Kristina Torén

Hej!

Äntligen är årets första nummer av Fjällkon ihopknåpat. Det blev inte så många sidor denna gång, men de som är väl fyllda. Hoppas ni finner intressant läsning.

Året började som vanligt med Husdjursmässa i Sollentuna och där visade Jörgen Andersson upp sin lilla fjällkvinga 232 Duva, vars far heter D`artagnan och kommer från Tom & Elisabeth Rydström. Modern heter 208 Ida och MF: 1332 Idé. Mormor till Duva är 193 Lycka som ni såg på omslagsbilden på nr 1/04 I boxen bredvid Duva fanns en rödkulletjurkalv vid namn Tobias. Båda djuren lät sig villigt klappas när de kände för det och jag är förvånad över att de kunde koppla av så bra, fast det var så mycket barn omkring dem. "Sollentuna" är en årlig husdjursmässa med flest representanter bland de mindre djuren såsom hundar, kaniner, grisar, reptiler, fåglar, illrar m.fl. Det brukar vara mycket uppskattat med kor eller i detta fall kalvar att beskåda. En hel del kommer fram till min monter och frågar om djuren.

Sedan har det varit full fart med tidningsarbete... och nu när denna tidning är färdig är det dags att göra medlemsutskick till medlemmarna i Rödkulleföreningen och sedan att börja med tidningen Rödkullan. I Rödkulleföreningen håller vi (jag) också på med tjurblad till vår tjurkatalog.

Här på "redaktionen" är det sällan en lugn stund.....

Vi har fått riktig vinter i storstan nu när detta skrivs i mitten av februari och i morse fick jag pulsa i snö upp till knäna för att ta mig till bussen. Bara det håller sig på några grader kallt så att det inte blir slaskigt är det härligt med snö. Det blir så mycket ljusare och bullret från bilarna dämpas.

Hoppas dock att våren kommer snart så att dagarna blir längre så att det inte är mörkt både när man går till jobbet och när man går hem.

MVH
Kristina

!!! Manusstopp !!!
till nästa nummer av Fjällkon

är den 15/4!!

Innehåll

Redaktörsord	2
Ordförande har ordet	3
Föreningsadresser	4
Inbjudan till Årsstämman	4
Debattinlägg	5-8
Info från avelskommittén	9
Aktuella semintjurur	10-11
Nya tjurur	12-16
Tjurhållning på fäbod	17
Livdjursförmedling	18
Reportage från hösträffen 19-20	

Tidningen Fjällkon

Redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel/fax, kväll: 08/656 88 09
tel, dag: 08/615 56 94
fax, dag: 08/615 56 57
e-post: stina.toren@swipnet.se

Ansvarig utgivare:
Anders Jonört

Redaktionskommitté:
Robert Eklundh
Kristina Torén
Evy Schale
Tryck:

Tryck Jouren, Uppsala

Tidningen Fjällkon är Svensk Fjällrasavels medlemstidning som ges ut ca 4 ggr per år. Däremellan skickas aktuell information ut.

Annonseringen med radannonser i tidning och info-blad med t.ex. "Köpes/Säljes" är gratis för medlemmar.

Samtliga artiklar i Tidningen Fjällkon är författade av redaktionskommittén om ej annat anges. Åsikter framförda i signerade artiklar delas inte automatiskt av Svensk Fjällrasavel, utan är författarnas egna.

Tidningen får i korta drag citeras om källan anges. Eftertryck är dock förbjudet utan skriftligt tillstånd från Svensk Fjällrasavel.

ISSN 1401-7806
Utgivningsbevis PRV nr 21560

Medlemsavgift:
300:- insättes årligen helst på Svensk Fjällrasavels BG 5361-8070.
PG 833 53 62-3 går också bra.
OBS! Skriv ditt namn och adress!

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 1 mars 2005

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Hej alla medlemmar!

Här kommer årets första tidning!

År 2005 är föreningens 10-års jubileum, så vi får väl hoppas att Årsstämman i Boden 4-6/8 blir extra trevlig och välbesökt.

Sedan förra tidningen kom ut har det blivit ytterligare justeringar i styrelsen. Hans-Inge Pettersson har stigit av som kassör av personliga och privata skäl, men sitter kvar i styrelsen tills vidare och arbetar med tjurkorten. Siw Andersson axlar det stora ansvaret som kassör (tack för det Siw). Mari Strand fortsätter med expeditionen och Evy Schale tar på sig sekreterarjobbet. De här förändringarna gör att man delar upp styrelseuppgifterna på fler och det är positivt.

Joachim Gustavsson och jag har varit på Jordbruksverket och diskuterat omkodningen av Fjällrasen och Rödkullan och nu är det bestämt att alla hondjur börjar kodas om under våren 2005! Sedan blir det omkodning 2006 för att få med de djur som är för unga i årets ansökan (under 6 mån.) Omkodningen skall vara kostnadsfri för djurägaren. Handjur kodas om efter hand och efter behov, dock skall alla Alebäckstjurur kodas om direkt. Detta gör att framtida stödansökan bör bli mycket lättare för både djurägare och JBV:s personal. Svensk Mjolk har börjat provomkoda i en besättning för att se hur det fungerar, och även börjat samköra uppgifter med JBV:s tjurlistor för att kunna lösa den här uppgiften. Men för dig som djurägare är det viktigare än vanligt att ha riktiga härstammingsuppgifter och/eller intyg på dina djur, så att dina djur kommer med i den här omkodningen. Det kommer att gå att koda om djur senare också, men då kommer det troligen att kosta en slant. Så var extra noga i årets ansökan, sen flyter det nog på som planerat.

Jag avslutar med att önska dig välkommen som medlem i år också!

MVH

Ordförande Anders Jonört.

Omslag:

Omslagsbilden visar Birgitta Karlssons barnbarn Anja i hagen tillsammans med fjällnära kon Milda (far. 12 Langas, mor: 29 Månshen Sv Fj 25130. Foto: Birgitta Karlsson

Svensk Fjällrasavel

Ordförande:
Anders Jonört
Flarckbäcken 10
915 96 Flarken
tel/fax: 0934-270 30

Revisor:
Lennart Olofsson
St Bredäng 10
461 95 Trollhättan
tel: 0520-42 32 90

Vice ordförande:
Joachim Gustavsson
Görshorva, V. Harg
595 91 Mjölby
tel/fax: 0142-250 42

Revisorssuppleant:
Tove Undin
Stöpafor 473
686 93 Sunne
tel: 0565-921 92

Kassör:
Siw Andersson
Medle 122
931 98 Skellefteå
tel/fax: 0910-77 01 42

Livdjursförmedling:
Mårten Dahlberg
Mariebergs Gård 1296
872 96 Bjärträ
tel: 0612-532 67
fax: 0612-531 07
OBS! Tel. tid måndagar
12-13

Sekreterare:
Evy Schale
Killhult
312 98 Våxtorp
tel: 0430-311 18

Stambokföring:
Robert Nilsson
Övre Svartlå 515
961 98 Boden
tel: 0928-401 06
fax: 0928-402 10

Expedition:
Mari Strand
c/o Magnusson
Kringlan 4
840 50 Gällö
tel/fax: 0693-66 23 25

Fjällnära kommité:
Birgitta Karlsson (ordf)
Smedjebo, Härja
522 91 Tidaholm
tel: 0502-450 64

Robert Eklundh
Kanalvägen 904
811 95 Järbo
tel/fax: 0290-705 25

Avelskommité
Joachim Gustavsson (ordf)
Anders Jonört
Mårten Dahlberg

Hans-Inge Pettersson
Timotejvägen 16
840 70 Hammarstrand
tel: 0696-102 22
fax: 0696-102 25

TIDNINGEN FJÄLLKON
Redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel/fax, kväll: 08-656 88
09, fax: ring först
tel, dag: 08-615 56 94
fax, dag 08-615 56 57

Suppleanter:
Göran Lundström
Storvägen 85
922 94 Tvärålund
tel: 0933-501 13

Ansvarig utgivare:
Anders Jonört

Anna-Lena Erstadius
Styggeforsvägen 3
795 96 Boda Kyrkby
tel: 0248-404 50

Redaktionskommitté:
Robert Eklundh (Sam-
mankallande)
Evy Schale
Kristina Torén

Birgitta Karlsson
Smedjebo, Härja
522 91 Tidaholm
tel: 0502-450 64

ÅRSSTÄMMAN

2005

Kommer att hållas i Boden under tiden
den 4-6 augusti!

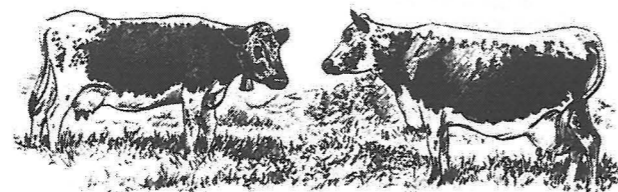
Det blir bl. a. studiebesök på 3 gårdar.

Förläggning blir i 4-bäddsstugor i
Kyrkstugorna. Det finns också 2-
bäddsstugor. ifall ni hellre vill ha det,
meddela detta omedelbart till Robert
Nilsson, tel: 02928-401 06. fax: 0928-402
10

Kostnad c:a 1500:- inklusive bussresa till
studiebesöken.

Välkomna!

Utförligare program presenteras i nästa
nummer av Fjällkon.

Debattinlägg

Har de fjällnära djuren
någon framtid?

Frågan kan vara berättigad om man med
bevarandearbete i djuraveln menar att något ska
bevaras till framtida generationer. Om man
däremot nöjer sig med att djuren ska leva kvar så
länge man själv gör det kan ju frågan i rubriken
betraktas som ointressant.

För ett bra tag sedan försökte jag ta upp till
debatt i denna tidning om aveln med de fjällnära
djuren. Emellertid, det vore synd att påstå att
responsen blev överväldigande den gången, så
jag gör väl ett nytt försök, och tar härvid ut
svängarna lite vidare. Detta gör jag så mycket
hellre som jag nu, efter att ha upphört med
mjölkproduktionen efter 42 år under den s. k.
"vita piskan", har tänkt mig att bli sambo med
några amkor, gärna då fjällnära.

Som allom bekant är fjällrasen omfattad av
bevarandeomsorger, bekostade av EU och de
svenska skattebetalarna. När man påbörjar ett
bevarandearbete gäller det först att bestämma
vad det är som ska bevaras: fenotyp, genotyp
eller kulturarv. Jag vill påstå att genotypen är det
viktigaste, alltså arvsmassan, men även
kulturaspekten är en viktig ingrediens. Återstår
fenotypen, alltså hur djuren ser ut. som får bli en
privat angelägenhet för dem som fäster avseende
därvid.

Sedan kommer frågan hur man ska bevara, i
detta fall den fjällnära populationen. Ska man
göra det genom att lagra sperma och embryon,
eller ska man göra det med levande djur ute på
gårdarna och i någon form av produktion? Vi kan
nog vara överens om att här gäller "både-och".
Men om man vill bevara en genotyp i levande
skick så gäller det i all avel att värna om hela den
genetiska massan så att så lite som möjligt går
förlorat. Och detta är svårare ju mindre en popu-
lation är. Och de fjällnära är en mycket liten
population! Risken för inavel och därav
betingade negativa effekter är ett spöke som
hänger över oss hela tiden. I hela avelsarbetet
måste detta beaktas, inte minst när man väljer ut
tjurur för spermasamling. Då bör allt planeras väl,
och så lite som möjligt lämnas åt slumpen. Ibland
kan man kanske tycka att motsatsen hittills fått
råda. Rätta mig om jag har fel.

Det är också givetvis viktigt att antalet djur som
deltar i aveln hålls så stort som möjligt, och att
man inte genom påhittade regler utesluter djur

som skulle kunna ge värdefullt bidrag till att
hålla rasen vid liv av ena eller andra anled-
ningen. När vi en gång för ett decennium sedan
lade fast planen för bevarandet och utvecklandet
av fjällrasen insåg vi strax att de 3-400 renrasiga
kor som ännu återstod efter 25 års korsningsavel
inte skulle förslå om vi ville restaurera rasen till
en slagkraftig nivå. Dessutom var dessa renrasiga
kor nära besläktade, och de flesta fallna efter
endast ett par tjurur. Då beslöt vi att räkna in i
vårt djurunderlag även alla de kor som hade upp
till 25% inslag av annan ras i sin härstamning.
Och se, då såg det genast bättre ut. Och genom
att till alla dessa kor använda endast renrasiga
tjurur, av vilka vi hade god tillgång, kunde vi
snart föfoga över en rejäl numerär av kor.

Sen vet vi alla hur det har gått. Så bra det kan gå
om man arbetar med en smula sunt förnuft och
vet vad det är man vill uppnå. Tyvärr drivs inte
bevarandearbetet med de fjällnära enligt samma
tänkande, och där kan det hela leda till en total
kollaps. Inte imorgon, inte om fem år, men så
småningom. Utan tvekan!

Om vi är överens om att de fjällnära djuren är en
rest av de ursprungliga djuren som fanns i
Norrländ innan förädlingsarbetet med fjällrasen
startades, så borde vi också kunna komma fram
till en vettig avelsmetod för att rädda denna rest.
Och då gäller, som nyss påpekats, att undvika
inavel så långt det nu kan gå. Vidare att inte
blockera vare sig djuren eller oss själva med
regler och hinder som direkt motverkar
möjligheterna att rädda det vi vill ha kvar. Det
sågs att dagens fjällnära djur alla härstammar
från fyra besättningar. Men observera då att det
som kallades "besättningar" i två fall endast
utgörs av vardera en tjur, Klöver för "Klövssjö"
och Arne för "Biellojaure". Från besättningen
"Funäsdalen" redovisas visserligen tre tjurur (tror
jag) som grupprena, men hur nära släkt dessa är
sinsemellan har vi inte fått se. Och nu blandas
allt friskt så att semintjurur med härstamning
från tre av "ursprungsbesättningarna" ingående
sätts in i aveln. Man behöver inte vara
matematiker för att räkna ut att inavelsgraden
kommer att öka okontrollerbart om inget
drastiskt göres. Nu! Direkt! Annars har vi snart
inga fjällnära djur kvar att bekymra oss om.

Jag vill därför föreslå följande åtgärder:

1. Godkänn som fjällnära djur som till
övervägande del har en fjällnära härstamning,
men kanske även 25% ren fjäll. Skapa ett
inkorsningsregister som för fjällrasen enl. EU-
reglerna.

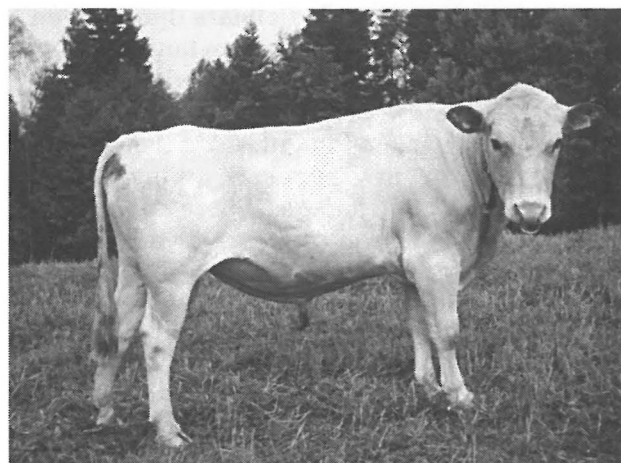
2. Ta fram en lista på gamla, helt renrasiga fjälltjurar som vid behov kan sättas in i aveln med de fjällnära. Avskaffa stelbentheten och museitänkandet. Rädda de fjällnära som den värdefulla genuppsättning de är. Låt inte inaveln ta död på rasen.

3. Fjällrasavels avelskommitté tar det ansvar för de fjällnära men egentligen alltid har haft. Gör tjurar med riktade parningar, i första hand inom den population vi nu har, därefter vid behov enl. 2. Om så behövs, tag kontakt med Nordisk Genbank Husdjur, för att få hjälp med att upprätta en avelsstrategi. Där har man den expertis som kan behövas i en extremt svår situation.

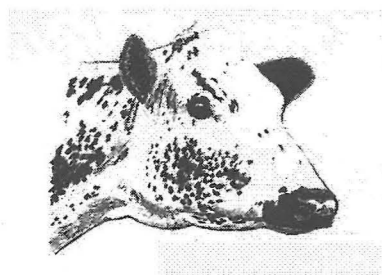
Svaret på frågan i rubriken blir alltså: Nej, om inget göres utan allt får gå på som hittills. Ja, om vi verkligen går in för att ge dem en chans.

Patrik Gyllenhammar

Med 25 års erfarenhet av bevarandearbete med fjällkorna.

Fjällnära tjuren 3 Runar, Foto: Birgitta Karlsson

Tjurmodersvalet

Då vi inom mjölkproduktionen arbetar med kor, alltså honliga egenskaper, är urval av tjurmodern det viktigaste momentet. När man sysslar med seminavel och många olika besättningar är förut-sättningarna annorlunda. För den som skall välja en kvigtjur ur den egna besättningen är tjur-modern helt avgörande. Givetvis har tjurfadern ett inflytande men i en situation då man kanske har en reguljär semintjur som far till tjurkalvarna är det viktigaste att man väljer ut en bra ko, en favorit som fungerat bra. Jag har vid flera tillfäl-len konstaterat att tjurens mors egenskaper mar-kant slagit igenom på tjurens döttrar. Oavsett vilka egenskaper man söker! Låt mig exempelfi-era.

På den tiden då jag hade Holstein behövde jag, för säkerhets skull, en "medarbetare" då jag just blivit egenseminör, Genom en kompis fick jag en tjurkalv efter en ko som var bland de största i hans besättning som förstakalvare och hade mjöl-kat nästan 10 000 kg första året. Kon var alltför stor för att tjurkalven skulle vara intressant för Semin?! Som eftermäle till denne tjur kan jag konstatera att hade jag låtit honom härja fritt i besättningen, istället för min egenseminörs-verksamhet, hade jag på en generation haft en rekordbesättning! Alla hans döttrar mjölkade bättre än sina mödrar. I vissa fall blev produktionsförbättringen nästan 100%. När jag bytte till fjällras sålde jag dessa kor till en Holsteinbesättning och flera av dessa kor blev bland den besättningens bästa.

Min granne hade under femton år en liten amkobesättning rödkullor. Eftersom det var en hobby så måste djuren vara lugna och väldisciplinerade. Inga rymningar, tack. Och gi- vetvis helt friska utan mastiter, svåra kalvningar och pareser. Detta var ett problem under de första åren. Genom att använda egen tjur, en vintring, ur den lilla flocken – efter kor med de rätta egen-skaperna- hade han efter sex-sju år en grupp kor som var helt anpassade till hans behov.

Som detta visar skall man inte vara rädd att lita till sin instinkt. Avelsrådgivare från olika håll kan ju inte ansvara för resultatet av sina råd. Men man bör nog veta vad man vill med sitt avelsar-bete, ty oavsett om man aktivt genom tjurval för-söker påverka, passivt via standardsemin, eller s.k. bevarandeavel, så sker en påverkan på be-sättningens genetik.

Thomas Gunnarson
Edared

Exteriöra egenskaper och hur man bör värdera dem

Sedan trettio år tillbaka har jag intresserat mig för hur man avelsvärderar exteriöra egenskaper inom mjölkboskapen. När detta intresse uppstod hos mig på sjuttioalet var resonemanget hos avelsansvariga ungefär som att "bara kon mjölkar åta tusan, så har det ingen betydelse hur hon ser ut". Under dessa år har pendeln slagit fram och tillbaka, mest tillbaka. Ingen, utom mjölka-ren förstår vilket ekonomiskt värde en funktionell ko har. Därför har begreppet exteriörbedömning betraktats som litet suspekt och i bästa fall som ko-romantik.

Jag har tidigare under åren här i tidningen berört hur en bra Fjällko bör se ut, enligt min uppfattning, och skall här försöka förklara vad jag menar. I tabellen nedan finns den vanliga värderingsmodellen från seminorganisationen som vi alla har att leva med. Jag har satt in en Fjälltjur med de uppgifter som jag hittat om ho-nom och lagt till mina ideal.

Avdelningen Kropp innebär att man kan uppfatta tjurens döttrars kroppsmodell. I kroppsstorlek vill jag helst hålla en ganska neutral uppfattning. Att avla för små djur har man prövat i vissa raser vil-ket inneburit ett kraftigt ras då man fått för små djur. Motsatsen innebär att djuren växer ur ladu-gården med ombyggnadsbehov som följd. Dock bör man alltid avla för bättre kropps djup då det ger en ko i bättre balans. Då benen på Fjällkor

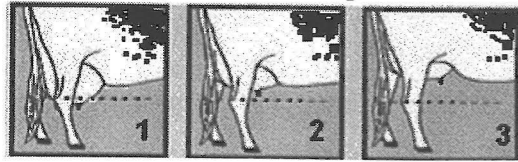
	låga värden	höga värden	6749 RISK	Mitt ideal
Kropp				
Reslighet	låg	hög	-	100
Mjölktyp	grov	skarp	94	102
Bröstbredd	smal	bred	100	102
Kropps djup	grunt	djupt	99	110
Korsbredd	smalt	brett	97	105
Korslutning	överbyggt	sluttande	99	100
Överlinje	svag	stark	101	102
Ben				
Hasvinkel	rak	krokig	98	100
Ben Bakifrån	hastrång	parallell	102	110
Fotvinkel	låg	hög	99	100
Haskvalitet	svullna	torra	102	102
Juvern				
Främre anfastning	lös	stark	104	110
Bakjuverhöjd	låg	hög	100	110
Bakjuverbredd	smalt	brett	103	110
Juveligament	svagt	starkt	103	110
Juverdjud	djupt	grunt	103	108
Golvavstånd	lågt	högt	107	108
Juverbilans	baktungt	framtungt	101	100
Spenplac. fram	vitt	tätt	98	105
Spenlängd	korta	långa	101	99

är utomordentliga gäller det bara att upprätthålla den goda standarden. Man får dock aldrig ge vika för kravet på parallell benföring, vilket krävs för att juvret skall må väl och inte klämmas av kons rörelser.

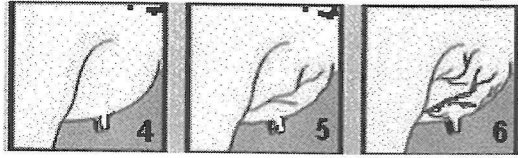
Vad som är väsentligt för rasen att arbeta med är juverexteriör! Här är 6749 RISK en plusvariant, men med de krav som man måste ställa på en stark tjur så räcker det inte. Jag får dock erkänna att jag tror inte att det finns någon tjur som ned-ärver med de värden som jag satt upp. Här har avelsföreningen ett arbete att lokalisera eventu-ella kor av god kvalitet och försöka få dem an-vända som tjurmödrar. Det enda jag vill ha under 100 på är spenlängden, vilken ännu är något för mycket.

En sammanfattning av hur jag önskar att en bra tjur skall nedärva så vill jag att döttrarna skall ha normal storlek med långa välvda revben som ger ett stort kropps djup. Ett förhållandevis långt och brett kors då juverligamenten har korset som fäste, både fram- och bakjuverligamenten såväl som mittenligamentet. Det ger förutsättningen för ett rejält juver med styrka. En hög och bred bakre juveranfastning tillsammans med ett rejält kropps djup ger en lång anfastningslinje åt juvret som då kan behålla sin modell längre och mjölka mycket på ett komfortabelt sätt för kon. Övriga egenskaper som spenlängd och placering visas på bilderna här intill. Om man inte kan tolka exteriörvärdena rätt, så kan man lika lätt få ett grunt djur med starkt sluttande, kort kors vil-ket ger ett juver med kort anfastning och tråkig modell. En ko som blir kortlivad.

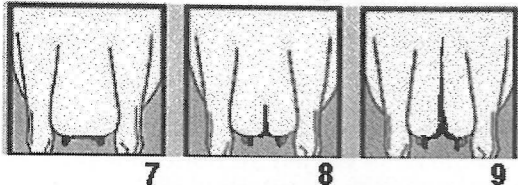
Juverdjup, från has till juverbotten

Bild 2
visar idealet

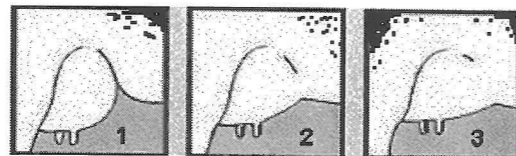
Juverkvalitet, köttigt eller smidigt

Bild 6
visar idealet

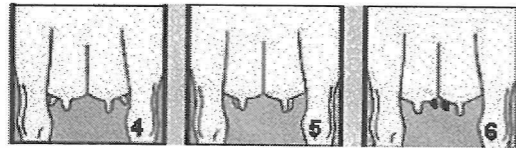
Mittenligament, svagt eller starkt

Bild 9
visar idealet

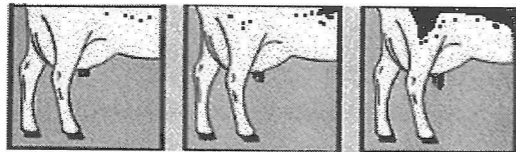
Framjuveranfästning

Bild 3
är idealet

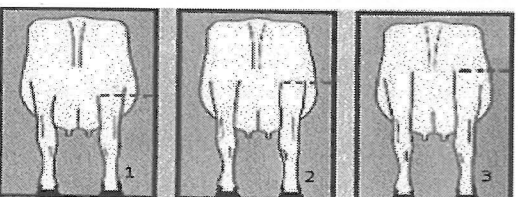
Främre spenplacering

Mellan
bild 5 o 6
är idealet

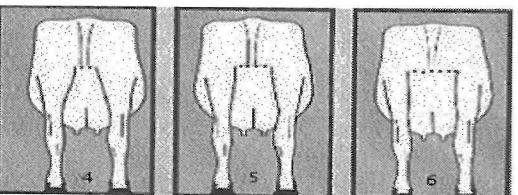
Främre spenlängd

Bild 8
är idealet

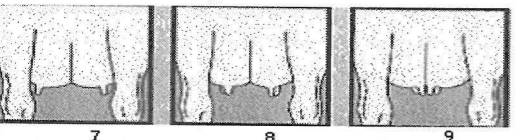
Juverhöjd, bak

Bild 3
är idealet

Juverbredd, bak

Bild 6
är idealet

Spenplacering, bak

Mellan
Bild 8 o 9
är idealet

Text och bild: Thomas Gunnarson

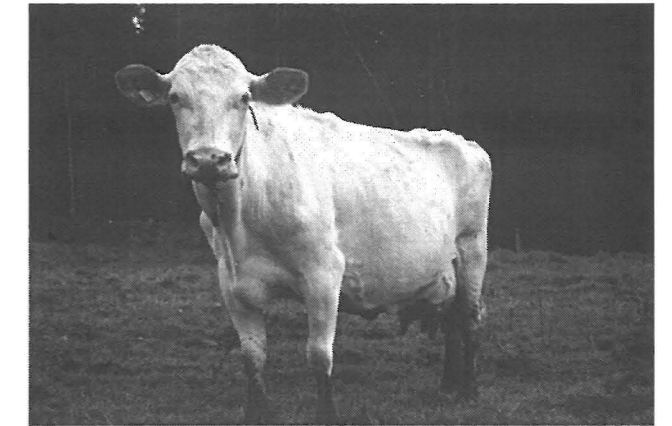
Information från Avelskommittén

Denna gång har vi mycket att redovisa. 5 st nya tjurar, reviderad lista på Svensk Avels tjurar m.m. Vi börjar med tjurarna som vi samlade på Alebäck i höstas. Det här året var ett lyckat år igen, tjurarna gav godkända doser allihop, vilket är glädjande då vi under föregående år har lärt oss att det aldrig är säkert att tjurarna ger frysbarsperma, inte heller är det säkert att de vill hoppa ens. Så som sagt vi får vara nöjda även om man hoppats på lite mer doser efter en del av dem. Vi samlade som sagt 5 tjurar, 4 vanliga fjäll och 1 fjällnära, den fjällnära kan ni läsa om på sidan 16. Vid samlingen -04 täckte vi in alla grupperna, de samlades 1 st i grupp 1: 7261 Loket, 2 st i grupp 2: 7266 Wiktor och 1110 Västatts Gose och slutligen 1 st i grupp 3: 2192 Ris-Otto. Vi får vara nöjda med kvaliteten på tjurarna trots att bara 2 av dom som vi samlade var ordinarie tjurar från början. Loket och Wiktor var reserver men som tidigare år faller tjurar bort av en eller annan anledning. Tjurarna redovisas på sidorna 12-15. På grund av platsbrist på tjurens presentationsida får vi fylla på med lite mer information här som kan ha betydelse. Som ni ser så är gemensamt för 3 av tjurarna att deras mödrar har ganska lågt relativt tal, detta beror på att de står i blandade besättningar och jämförs med övriga raser som SRB och SLB.

Nu till tjurarna. Först ut är 7261 Loket som har STN-tjuren 9151 Loke som far. Här kan vi nog vänta oss ganska grovlemdade avkommor med relativt bra med färg. Modern 289 Marie har kalvat 6 gånger och är i sin glans dagar. Ägare till Loket är Fam. Eilert Friman, Hallstenstorp, Sävsjö. Detta är en ny tjurhållare i dessa sammanhang. Det är speciellt roligt att det kommer fram fler tjurhållare, då det är färre och färre som har egen tjur. Familjen Friman har haft en SRB/SLB-besättning och håller på att gå över till fjällras. Vi hoppas få återkomma med ett besök och göra ett gårdsreportage därifrån vid tillfälle.

Nästa tjur är Västatts Gose från Strand och Bardosson, Nyland. Efter genbankstjuren 727 Drill och 131 Söstra, som ni ser så har Söstra fått 68 på ben vid stambokföringen. Skulle detta vara riktigt hade hon inte blivit uttagen som tjurmoder. Vi har gjort bedömningen att hon har bättre ben än så. Vid individavelbedömningen hade hon 78 på ben och ett år senare vid stambokföringen har hon 68. När förstakalvare bedöms hålls hellre poängen på en låg nivå, så att sjunka från 78 till 68 på ett år är inte rimligt. Särskilt inte eftersom hon har något över +bedömning vid den linjära bedömningen, borde det

inte vara något problem med ben på 84.

131 Söstra, foto Mari Strand

Så till 7266 Wiktor efter 6746 Hompest som är rasens i särklass bästa juverförbättrare, detta är ett tung vägande skäl till att Wiktor blev samlad. Hompests minus är något svaga ben, men i kombination med 173 Viktorias bra ben (/9) så hoppas vi att det jämnar ut sig.

Yngst och sist ut är 2192 Ris-Otto. Efter genbankstjuren 43 Rise, MF 17 Rino, MMF 713 Smyg, här är en gammal gedigen lättanvänd härstamning. De enda som bör undvikas är 2027 Drutten, då han och Ris-Otto är halvbröder på modernet. Ris-Otto är född hos Mårten Dahlberg, Bjärträ.

Tjurkalvserbjudanden till Svensk Avel är det fortfarande tunnt med. En tjur som kommer snart är en son efter 6758 Bula och det är också inköpt en efter 6787 Laro. Några tjurkalvserbjudanden ligger och väntar på beslut, men som sagt tidigare, anmäl in det ni har. En förklaring till att det är så få tjurkalvserbjudanden är att många av förra höstens och vinterns riktade parningar resulterat i kvigor. Kalvar efter t. ex. 34 Ringe, 706 Tying, 6787 Laro, 80 Lord, 161 Smille, 6748 Bör, 6765 Homa, 710 Agaton, 64 Griver med flera. Flera av mödrarna till kalvarna efter dessa tjurar är dräktiga igen, så vi får hoppas att det resulterar i tjurkalvar.

Svensk Avels tjurlista har vi reviderat både med min och tjurindex samt övriga kommentarer. Till kommande nummer ska vi försöka att vidareutveckla den till att ge så mycket information som möjligt. Vad beträffar vår tjurlista har vi nu strukit 2 tjurar för att få in 2 nya. Bort ur grupp 2 går 202 Vaccin Sv Fj 20003 för att han varit med länge samt låg efterfrågan och ej gett några positiva värden. 44 Fagerman SKB 6688 stryks på grund av att dosantalet är lågt. Resterande doser går till genbank.

forts. på sid 11

Aktuella semintjurur från Svensk Fjällrasavel

Tillgängliga och godkända fjällrastjurur från Svensk Fjällrasavel. Beställningen av dessa tjurur sker hos Svensk Avel via Din Husdjursförening!

Använd kodnumret vid beställning. Tjurarna är ej avkommeprövade.

Namn	Kod nr	Stb nr	Far	Mf	Mjolk	Juver	Spenar	Golv avst.	Färg	Lynne	Kalvstorlek
Grupp 1											
165 Leo	7-556	6677	10 Smith	158 Fare	M	+	K	M	M	M	Norm mot små
1 Hubert	7-564	6680	6720 Jovial	708 Bill	-	M	L	M	+	+	
156 Zonat	7-543	6681	9 Zober	723 Figer	M	-	M	M	-	M	Norm mot stor
181 Idear	7-563	6691	38 Desing	9 Zober	M	M	M	+	+	M	
162 Linus	7-567	6694	10 Smith	37-13581-133							
3 Peter	7-592	6871	29 Ise	6732 Snäpp	M	M			+	M	Norm mot stor
70 Rosen av Böle	7-597	20002	733 Gandi	741 Finell	-	+			M	M	Norm mot små
32 Goding	7-707	20009	733 Gandi	6718 Joar	M	M		M	M	+	
201 Driv	7-766	20071	181 Idear	163 Fjänne	M	M			M	+	Norm mot små
9150 Tor	7-761	24000	9007 Lano	9004 Selo					M		
9151 Loke	7-762	24001	9010 Öst-Tor	9008 Karo					M		
6226 Grenäs	7-779	20072	14 Gredor	142 Ragnar				-	M		
7261 Loket	7-815	20138	9151 Loke	6776 Lippo							
Grupp 2											
23 Svempa	7-576	6684	67 Ringo	940 Hompen						+	
37 Eemeli	7-574	6685	Kuninkan Poeka	Rantamann O		-			-		
164 Lim	7-566	6695	83 Rim	158 Fare	M	+	M		M		
30 Herman	7-703	20005	34 Lysing	6715 Lage	M				M		
1002 Manitou	7-714	20029	6715 Lage	940 Hompen							
2 Gusten	7-721	20011	158 Hink	6742 Harg							
234 Sprint	7-738	20024	302 Misse	159 Silenar	M	+	M	M	-	+	Norm mot små
1080 Major	7-724	20033	127 Desir	940 Hompen	M	M	L	M	M	M	Norm mot stor
1095 Flise	7-744	20045	302 Misse	65 Lur	+	M	M	M	M	+	
85 Loke	7-746	20046	75 Lör	6715 Lage							
2076 Svix	7-745	20048	39 Dixon	726 Basker						+	
1006 Glunt	7-743	20050	6758 Bula	940 Hompen							
7266 Wiktor	7-817	20141	6746 Hompest	943 Bass							
1110 V. Gose	7-818	20140	727 Drill	1003 Lilloxen						-	
Grupp 3											
145 Tessar	7-542	6679	148 Tess	938 Ricko	M	M	M	M	-	M	
57 Hinder	7-561	6699	155 Levi	940 Hompen	M	+	M		M	+	
6 Snöstorm	7-595	6711	701 Svarting	6718 Joar	M	+	M	M	M	M	
178 Terrin	7-598	6714	145 Tessar	746 Risko		+		+	-	+	
40 Pelle	7-596	20001	6748 Bör	786 Maro	M	M	M	+	M	M	Norm mot stor
2000 Maraton	7-704	20006	710 Agaton	786 Maro	M	M	M	M	+	M	
208 Monogram	7-702	20026	9005 Mono	85 Nalle	-			-	M		
2027 Drutten	7-725	20035	6763 Svartus	17 Rino	M				M		
7114 Gubben	7-740	20039	27 Gunde	791 Karat					M		
1102 Fagott	7-739	20044	4 Totte av Knätten	155 Levi					M		
4175 Triss	7-778	20073	178 Terrin	708 Bill					M		
2087 Boss	7-781	20075	6 Hoss	786 Maro					+	M	
57 Filur	7-782	20076	44 Fagerman	786 Maro	+	M	+	M	M	M	
135 Stig	7-795	20110	44 Fagerman	708 Bill							
147 Elmer	7-796	20109	41 Duvolen	786 Maro					+		
1202 Rist	7-805	20124	1159 Elon	41 Duvolen							
7230 Don Juan	7-806	20125	41 Lyster	1088 Flimmer							
550 Fridolf	7-808	20126	57 Filur	157 Lirken							
2192 Ris-Otto	7-816	20139	43 Rise	17 Rino							

Aktuella semintjurur från Svensk Avel

Tillgängliga och godkända fjällrastjurur från Svensk Avel. Tjurindex enligt djurmodellen (Animal model) Uppdaterat 1/1-05

Namn	Grupp	Kod nr	Stamb.	Far	Mf	NAT min	NAT tjur-index	Övrigt
6768 Deger	1	6-6768	96768	38 Desing	708 Bill	94	-8	Svaga värden för mast. res. Ngt under medelstorlek. Bra lynne, intr härst.
6769 Delta	1	6-6769	96769	38 Desing	786 Maro	98	-4	Bra dotterfert. Smäväxta döttrar. Bra mjölkbarhet.
6776 Lippo	1	6-6776	96776	46 Lester	717 Kare	93	-8	Bra lynne, intressant härstamning.
6851 Gus	1	3-6851	96851	6840 Gunde	161 Smille			Ny ungtjur
6742 Harg	2	6-6742	96742	729 Homeros	726 Basker	100	+2	Något svaga värden på dotterfert. Långa spenar.
6746 Hompest	2	6-6746	96746	940 Hompen	726 Basker	100	0	Mycket bra juver. Bra mjölkbarhet. Korta spenar. Något svaga ben. 6,25% Rk + 3,12% SJB
6759 Bam	2	6-6759	96759	943 Bass	786 Maro	101	0	Ngt svaga värden för dotterfert. Bra mastitres. Ngt under medelstorlek. Ngt svaga värden för ben. Bra mjölkbarhet. Korta spenar. 3,12% Rk
6765 Homa	2	6-6765	96765	940 Hompen	6715 Lage	92	-6	Bra dotterfertilitet. Bra mastitresistens. Något svaga ben. Bra mjölkbarhet. 6,25% Rk + 3,12% SRB + 1,56% SLB
6787 Laro	2	6-6787	96787	6715 Lage	786 Maro	103	+9	Bra dotterfert. Mycket bra mastitresistens. Något under medelstorlek.
6845 Baba	2	3-6845	96845	6759 Bam	729 Homeros			Ny ungtjur
6738 Mast	3	6-6738	86738	786 Maro	723 Figer	95	-4	Mkt bra mast. res. Döttrar under medelstorl. Bra juver. Ngt svaga värden på mjölkbarhet. Korta spenar. 3% Rk
6777 Makro	3	6-6777	96777	6724 Mikro	786 Maro	104	+2	Något svaga värden för mastitresistens. Något svaga värden för ben. Något svaga värden för mjölkbarhet. långa spenar. 12,5% annan ras.
6780 Mise	3	6-6780	96780	6724 Mikro	786 Maro	105	0	Svaga värden för mastitresistens. Något över medelstorlek. Något svaga juver. 12,5% annan ras.
6848 Birk	3	3-6848	96848	708 Bill	41 Duvolen			Ny ungtjur
6849 Aragorn	3	3-6849	96849	710 Agaton	6748 Bör			Ny ungtjur
6850 Röde Orm	3	3-6850	96850	6777 Makro	41 Duvolen			Ny ungtjur

.....

Fortsättning på informationen från Avelskommittén:

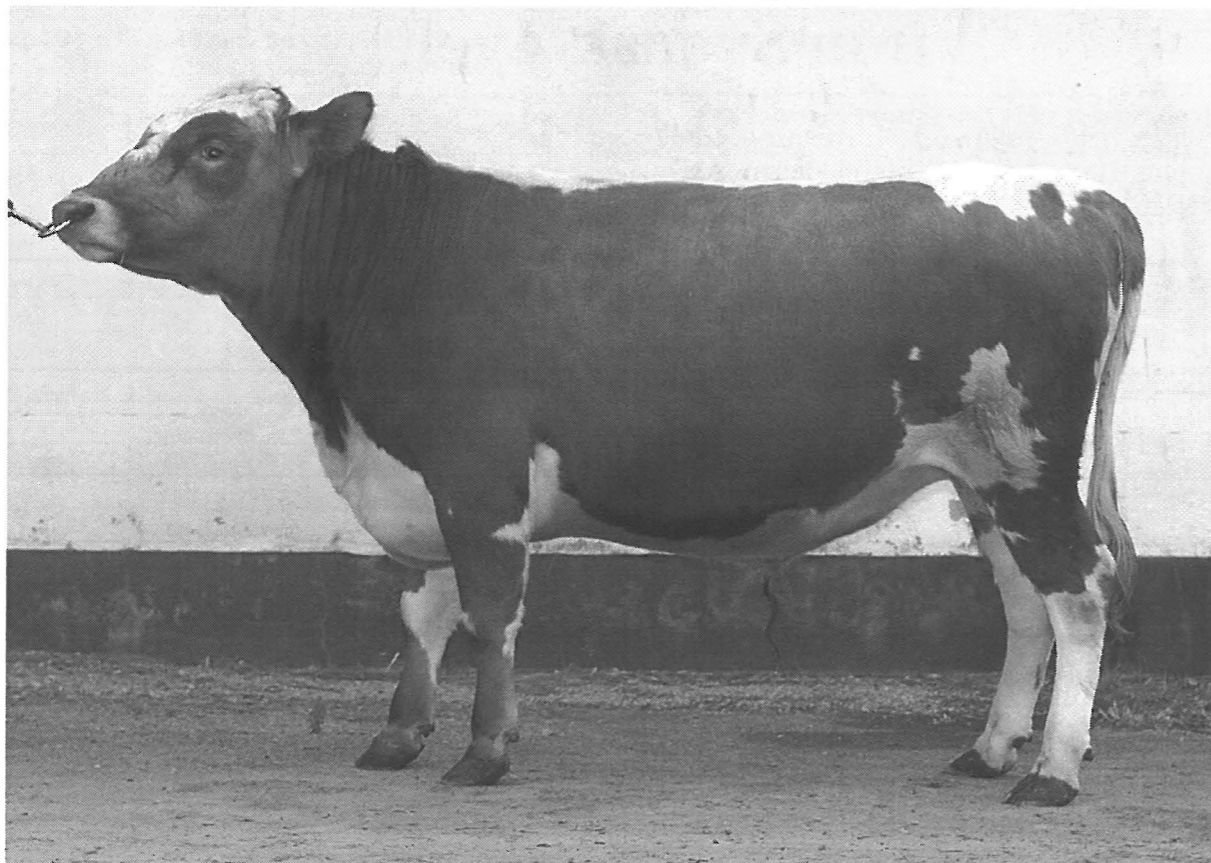
OBS! Sist men inte minst skulle jag (Joachim) och övriga i avelskommittén (Mårten och Anders) tacka tjurägarna för lånet av tjurur och för att ni ställt upp helhjärtat vid provtagningar och allt annat. Som ni vet utgår det ingen ersättning till tjurägarna utan här är det idel ideellt arbete. Ett stort tack till Fam. Eilert Friman, Mari Strand, Sören Bardosson och Martina Bremer.

Avelskommittén

Svensk Avels tjurlista har vi reviderat både med min och tjurindex samt övriga kommentarer. Till kommande nummer ska vi försöka att vidareutveckla den till att ge så mycket information som möjligt.

7261 Loket Sv Fj 20138

Sv Fj 20138 Loket, född: 030119 Kodnr: 7-815 Grupp 1 Foto: Thorwald Berglund

7261 Loket är den första sonen vi samlar efter en av de två sista norska importerna vi gjort. Nämligen 9151 Loke. Döttrarna efter 9151 Loke är inte så många ännu så det enda vi kan säga om dem med någon så när säkerhet är att exteriört har de en markant STN-prägel. Visserligen har några varit duktiga att mjölka, men i dagsläget är de för få för att ge något bestämt utlåtande om det. Denna härstamning torde vara relativt lättanvänd. Modern 289 Marie är även hon ur en kofamilj som ej varit representerad i seminsammanhang.

Hon har på 4,9 år producerat 7615X4,2, 3,4 = 321, 256. Rel tal: 103, 98 blandbes. Bedömd vid stambokföringen med Juver 79 Ben 83 Typ 83 Helhet 81. Kolinjen härstammar från Rödbäcksdalens försöksstation där Mårten Dahlberg, Mariebergs gård, Bjärträ köpte den, sedan hamnade den via 289 Marie hos Gustavsson, Görshorva där Loket är född. Nuvarande ägare är Eilert Friman, Hallstenstorp, Sävsjö.

Han gav 379 doser för allmänt bruk.

Mor: 289 Marie Sv Fj 25103	MM: 228 Kajsa	MMM: 143 Kickan
		MMF: 6752 Katar SKB 96752
	MF: 6776 Lippo SKB 96776	MFM: 94 Sippa SKB 8647
		MFF: 46 Lester SKB 6578
Far: Loke STN 9151 Sv Fj 24001	FM: 6 Litaros	FMM: Bella
		FMF: Koro STN 9008
	FF: Öst-Tor STN 9010	FFM: 53 Rosenkoll
		FFF: Jo-Langen STN 8985

1110 Västats-Gose Sv Fj 20140

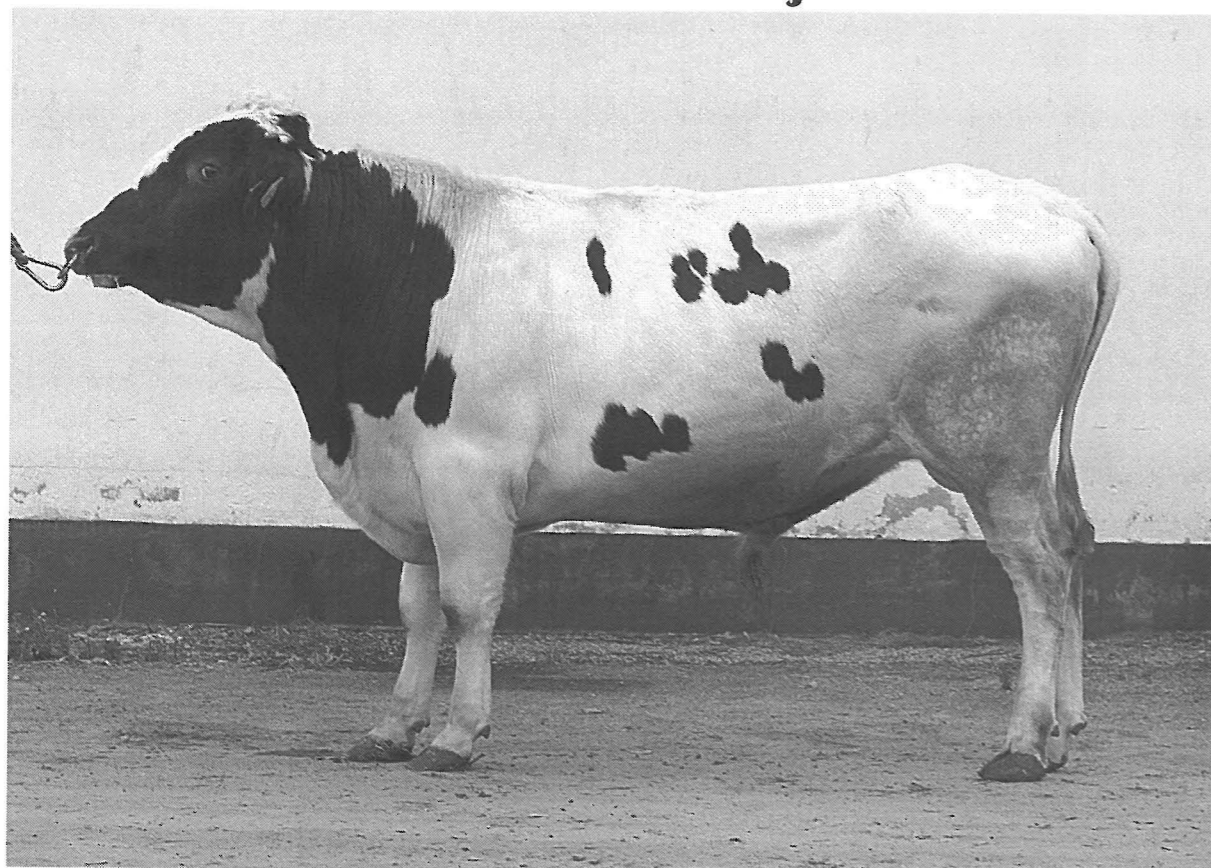
Sv Fj 20140 Västats-Gose, född: 030403 Kodnr: 7-818 Grupp 2 Foto: Thorwald Berglund

1110 Västats-Gose är efter genbankstjuren 727 Drill, född -74. 727 Drill gav relativt lågställda avkomor, så tag detta i beaktan vid användandet av V-Gose ifall även han skulle nedärva lågställdhet till sina avkomor. Detta hoppas vi inte ska vara något bekymmer eftersom modern 131 Söstra är en relativt stor ko, 127 cm i korshöjd. Söstra representerar även hon en ny kolinje i seminsammanhang. På 4,8 år har hon producerat 7739 X 4,2, 3,4 = 323,265. Rel tal 94, 92 blandbesättning. Hon är vid stambokföringen bedömd med Juver 79, Ben 68? Typ 87 Helhet 79. Kolinjen kommer från Ragnar

Jonsson, Berge, Offerdal och via Jan Englund, Ismundsundet till Sören Bardosson, Västst Gård, Nyland. Ägare vid stambokföringstillfället Mari Strand och Sören Bardosson, Västst Gård, Nyland. V-Goses bedömning vid stambokföringen Styrka 76 Ben 84 Helhet 78. Antal doser för allmänt bruk: 504 st

Mor: 131 Söstra Sv Fj 25091	MM: 38 Lill-Krusa	MMM: 21 Krusa
		MMF: 786 Maro SKB 86786
	MF: 1003 Lill-Oxen	MFM: 37 Sjärna
		MFF: 2 Snövitemannen (Bubben)
Far: 727 Drill SKB 76727	FM: 53 Solbrill SKB 8410	FMM: 21 Brillka
		FMF: 33 Sving SKB 3914
	FF: 61 Dragos SKB 6592	FFM: 181 Donna SKB 8305
		FFF: 24 Sagar SKB 6292

7266 Wiktor Sv Fj 20141

Sv Fj 20141 Wiktor, född: 030412 Kodnr: 7-817 Grupp 2

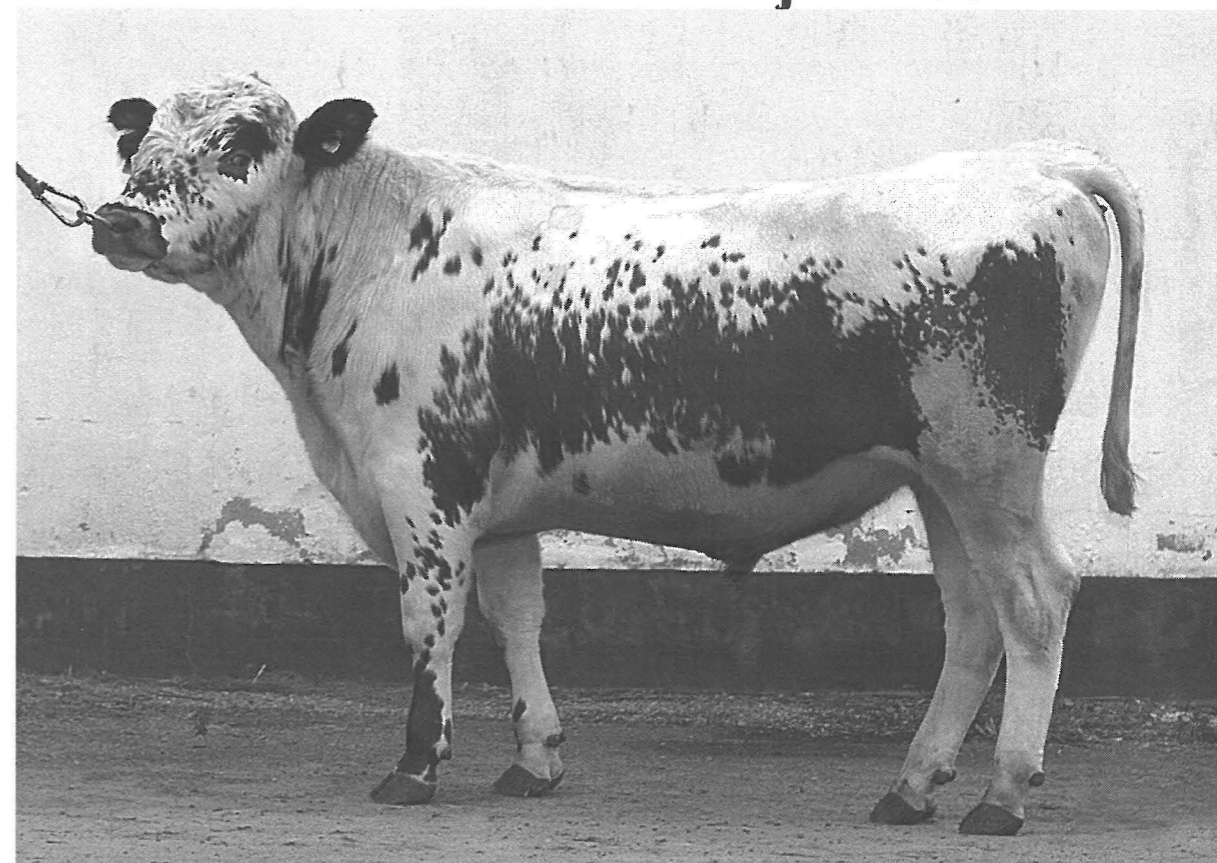
Foto: Thorvald Berglund

Här har vi en lite annorlunda härstammingskomb., även om Wiktor till synes är linjeavlade på 6 Fager. Fadern 6746 Hompest, som inte varit representerad i tjurfaderssammanhang tidigare, har genomgående i stort sett medelvärden i sin bedömning, men han avviker vad gäller juver med 109. Han är alltså en juverförbättrare. På minussidan är att han ger något svaga ben, som bör beaktas vid användandet av Wiktor, ifall det visar sig att han nedärver detta han också. Modern 173 Viktoria representerar en helt ny kolinje i seminsammanhang. Hon har på 2,7 år prod. 7406 X 4,5, 3,5 = 315, 261. Rel tal. 103, 101 blandbes.

Bedömd vid stambokföringstillfället vid 4,11 år med Juver 79 Ben 79 Typ 80 Helhet 79. Kolinjen härstammar så långt det är känt ifrån Anton Eriksson, Mållång, Fåker till S-O Bergström, Björknäs, Granåskil, där Ove Falkensjö, Viberg, Väse köpte modern till Wiktor, 99 Viktoria och slutligen hamnade denna kolinje via 173 Viktoria till Joachim Gustavsson, Görshorva, Mjölby, där Wiktor är född och uppvuxen. Äg. vid samlingstillfället J Gustavsson, Görshorva, Mjölby. Wiktors bedömning vid stambokföringstillfället. Typ 78 Styrka 81 Ben 75 Helhet 77. Han gav 281 doser för allmänt bruk.

Mor: 173 Viktoria Sv Fj 25150	MM: 99 Viktoria	MMM: 87 Vojta
		MMF: 6766 Karess SKB 96766
	MF: 943 Bass SKB 86943	MFM: 102 Lajka SKB 8477
		MFF: 726 Basker SKB 76726
Far: 6746 Hompest SKB 96746	FM: 42 Stina SKB 8552	FMM: 70 Stina
		FMF: 726 Basker SKB 76726
	FF: 940 Hompen SKB 86940	FFM: 186 Helga SKB 8473
		FFF: 723 Figer 76723

2192 Ris-Otto Sv Fj 20139

Sv Fj 20139 Ris-Otto, född: 030703 Kodnr: 7-816 Grupp 3. Foto: Thorvald Berglund

2192 Ris-Otto är till stor del en 60-talskombination med en liten del början av 70-talet i. Fadern 43 Rise är född -61. MFF 41 River är född -60. 70-talsdelen står 713 Smyg för, född -73 Så man kan väl säga att här har vi en äldre, relativt lättanvänd härstamning. Modern 187 Nota som har varit representerad tidigare via en annan son 2027 Drudden, är still going strong vid 12 års ålder. Visserligen är hon veterinärbehandlad under åren men har kommit tillbaka och visat att hon är en överlevare. Hon har producerat på 9,9 år 7493 X3,9, 3,4 = 295, 253. Rel tal 110, 112. Bedömd vid

stambokföringen vid en ålder av 4,1 år med Juver 75 Ben 90 Typ 85 Helhet 85. Kolinjen härstammar från John Johansson, Mjödvattnet där Rune Boström, Uttersjöbäcken köpte den i början av 60-talet. Denna kolinje är ur den så berömda L-linjen från Rune. Därefter hamnade kolinjen hos Mårten Dahlberg, Mariebergs gård, Bjärträ via 303 Nivea som är Ris-Ottos mormorsmor. Ris-Otto är född hos Mårten. Ägare vid samlingstillfället Joachim Gustavsson, Görshorva, Mjölby. Ris-Ottos bedömning vid stambokföringen Typ 78 Styrka 76 Ben 81 Helhet 78. Han gav 141 doser för allmänt bruk.

Mor: 187 Nota Sv Fj 25008	MM: 155 Nussa	MMM: 303 Nivea
		MMF: 713 Smyg SKB 76712
	MF: 17 Rino SKB 6675	MFM: 252 Nina SKB 8573
		MFF: 41 River SKB 6169
Far: 43 Rise SKB 6204	FM: 56 Rossy SKB 5841	FMM: 41 Rajna SKB 4541
		FMF: 15 Lakej SKB 3686
	FF: 88 Ris SKB 4712	FFM: 66 Risa SKB 4244
		FFF: 33 Sving SKB 3914

Fjällnära tjuren 7 Sagar Sv. Fj. 24701

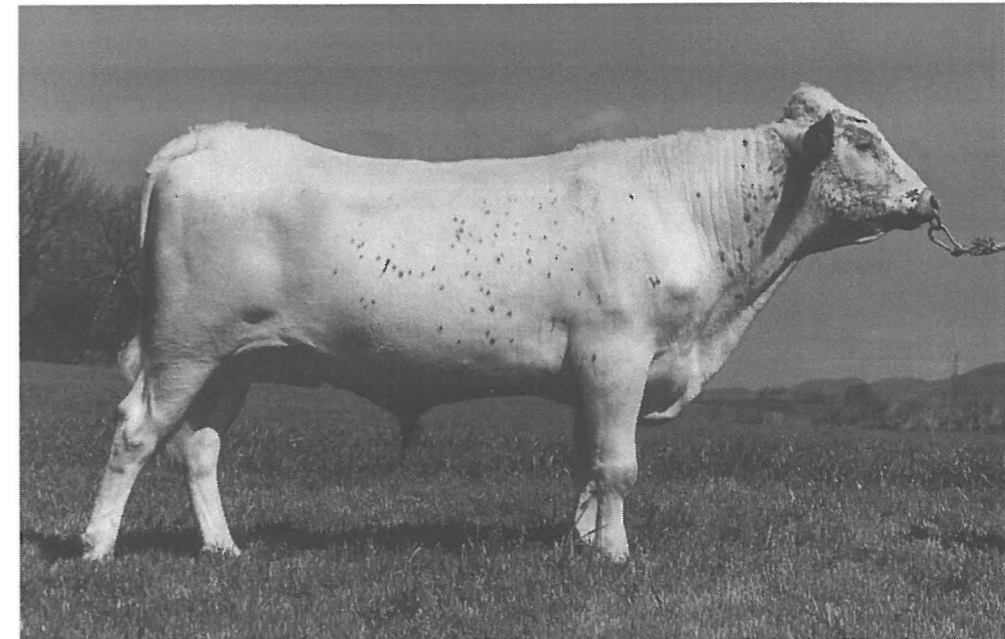
Fjällnära tjuren 7 Sagar Sv Fj 24701 kod nr: 7-819

Foto: Thorvald Berglund

Höstens spermasamling innefattade även en Fjällnära tjur. Det var tjuren 7 Sagar. Tjuren är född hos Anna Ahlqvist i Höganäs och via Elisabeth Höglund, Örkelljunga har den sedan kommit till Martina Bremer, Österskog, Färjestaden. Sagar var född 020704. Tjuren var snäll och har hos Martina betäckt korna i 2 år. Han gav 257 doser varav 207 finns för användning.

Härstamningen är 46,875% Lillhärjåbygget, 50% Funäsdalen och 3,125% vanlig Fjällras p. g. a. semintjuren 786 Maro, som det finns lite rester av i en del av Lillhärjåbyggets djur. Modern 110 Stjärna är ur Snögåslinjen och är född -94. Fadern kommer från Hans Salomonsson i Funäsdalen. Stambokföringspoäng har vi ej fått. Stammen ser ut så här:

Mor: 110 Stjärna Sv Fj 29500 f. 940101	MM: 1 Fjällros f. 890906	MMM: 103 Snögås f. 781222
	MF: Lillhärjåbyggets Maro f. 920625	MMF: Max, f. 870203
Far: 39 Lubbe f. 990712	FM: 13 Lycka f. 950422	MFM: 103 Snögås f. 781222
		MFF: Prydas Maro f. 901004
	FF: 25 Rudolf f. 1997	FMM: 2 Lilja f. 1990
		FMM: Brunte, f. 930502
		FFM: 13 Lycka f. 950422
		FFF: 12 Linus f. 950422

Enlig önskan från medlem: 6780 Mise Foto: ?

Tjurhållning på fäbod!

Från föreningens sida känner vi oss tvungna att påminna brukare av fäbodlar om att inte samtidigt hålla flera betäckningsdugliga tjurar lösa på fäboden. Det är ju en inte föraktlig summa pengar per djurenhet som utbetalas för att hålla djur på fäbod, och det är ju fullt förståeligt att varje enskild brukare tar de chanser att få ersättning för sitt arbete som finns. Men man får inte glömma bort att även tänka på sitt avelsansvar speciellt om man håller hotade raser.

Tyvärr nås vi av rykten om bristande ordning på betäckningsfronten på en del fäbodlar. Hålls det flera raser på fäboden är det helt förkastligt att hålla frigående tjur av en av raserna. Eller ännu värre, av båda! För att både fjällkor och rödkullor ska finnas kvar i en framtid är det av största vikt att vi inte korsar bort dom. Anser man sig behöva använda tjur på fäboden för att man vill ha kalvningarna vid en viss tidpunkt på året, så får man hålla tjuren i en egen hage eller byggnad om man har flera raser.

Det förtjänar att påpekas att även rätt unga (7-8 mån) tjurkalvar kan göra tjänst som betäckare, och har man djuren fritt gående så hjälper ofta kon till att hitta ett lämpligt ställe att stå på så även en liten tjur "när upp". Därför är det av stor vikt att man endera stutar sina tjurkalvar som

inte ska användas i avel eller inte tar med dom till fäboden överhuvudtaget. Vi får inte låta fäbodbidraget förblinda oss från att ta ett avelsansvar.

Extra viktigt blir ju detta om man senare säljer tjurkalvar till avel från besättningen. Föreningen har av Jordbruksverket fått förtroendet att intyga rasrenhet på privat använda betäckningstjurar och hondjur som har dessa i härstamningen. Det förtroendet är vi rädda om för det betyder mycket ur underlätande syfte för fjällkoägarna när stödet för hotade raser ska administreras. Kommer det till vår kännedom att det slarvas på den här fronten så kommer vi inte att intyga djur ur de aktuella besättningarna.

Självklart gäller rekommendationen "en betäckare" även alla övriga djurhållningsformer med lösgående djur. Tjurkalvar äldre än 6 mån ska inte gå tillsammans med andra hondjur.

Stamboksexpeditionen

Livdjursförmedling

Information:

Hej alla kovänner!

Just nu är det ett väldigt sug efter fjällkor och kvigor för mjölkproduktion, så om ni har något eller vet någon som har, så hör av er.

Om jag inte svarar på telefontiden så lämna alltid ett meddelande så hör jag av mig så fort det går.

Vi har också förmedling på vår hemsida: www.fjallkon.org Där får ni annonsera själva

Mårten!

Livdjursförmedlare:

Mårten Dahlberg

Tel: 0612-532 67

Fax: 0612-531 07

Telefontid: Måndagar 12-13.00

Till salu:

En Fjällnära tjur, 201 Silver, född 020522
F. Melker, FF. Arne

Gentypad, stambokförd, ringad.

Lugn och hanterlig, 68,75% Lillhärjåbygget, 31,21% Biellojaure.

En Fjällnära ko, 10 Gråna, född 000406

F. Piraten, bet. med 201 Silver, kalvn. i slutet av juli.

Ivan & Mona tel: 0171-830 35

En Fjällnära tjur, 3082 Ängsås, född: 020913
F. 3053 Markisen

Två st Rödkulletjurar:

50 Dalmasen, född 030820, far: 13 Gullbjör, Mf: 501 Negus

3087 Sturbjör, född 040315, far: 13 Gullbjör

Goth Bertil Johansson, tel: 0248-141 59

Fjällnära djur till salu!

Ko, f. dec. -99, Funäsdalsstam (med eller utan tjurkalv f. 050202

Kviga, f. dec. -03, far: Benjamin

Tjur, f. juli -04, far: Benjamin

Sara Flyme, Åseda. tel: 0481-660 02 el. 070-208 66 76

Högdräktiga kvigor.

Bidragsberättigade

Kalvar i april-maj.

Jan Carlsson, tel: 0431-44 13 32

Finske tjuren 7-801 Pelson Olso Sv. Fj. 24002, PSK14190.

Pelson Olso distribueras som en projektjur och beställes av djurägarna på samma sätt som dessa.

Far: P. Atleetti PSK 13965, Mf: K. Aslak PSK 13984.

Vi har 150 doser i allt, så här gäller "först till kvarn".

Patrik Gyllenhammar

Köpes:

Kjell Johansson vill köpa kvigor för mjölkproduktion.

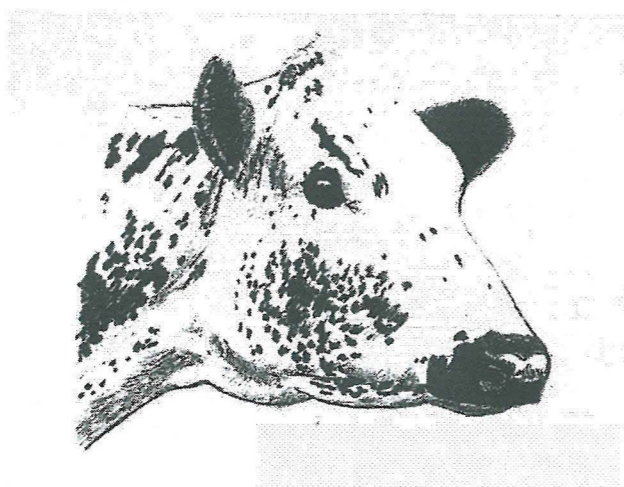
tel: 0501-206 12

Bo Arefors vill köpa kvigor till mjölkproduktion.

tel: 0225-77 11 66

Anna-Lena Gustavsson köper kor och kvigor för mjölkproduktion.

tel: 0650-56 00 19

Höstträffen i Västergötland

Dagarna 17-19 november hade vi en höstträff i Västergötland i samband med samlingen av tjurarna på Alebäck. En välbesökt sådan, vi var ca 35 st deltagare under dessa dagar. Vi hade hyrt 4-bäddstugor på Mössebergs camping med utsikt över Falköping och ni må tro att det var vackert på natten då alla lampor lyste över stan, det såg ut som vintergatan.

Första dagen träffades vi på Svensk Avel för att under några timmar där se tjurarna på Hilton samt få en trevlig presentation av Svensk Avel och Avelsarbetet med fjällrasen av avelsansvariga Mia Sjögren. Även Hans Stålhammar hade en genomgång av den nya beräkningsmodellen Animal Model (djurmodellen), samt svarade på frågor om hur den nya beräkningen påverkar våran lilla population. Efter att ha varit på Örnros åkte vi till förläggningen på Mösseberg för att där ha avelsrådgivning samt övriga diskussioner. Kvällen avslutades med en enastående middag och trevlig samvaro av deltagarna.

Dag 2 bar det av till Kurt och Birgitta Karlsson, Smedjebo, Härja, i vintervädret, denna dag var årets första riktiga vinterdag med bilar som låg i diken, med andra ord ett riktigt dåligt väglag. Mera om besöket hos Kurt och Birgitta kan ni läsa här intill. Efter besöket i Härja bar det av mot Alebäck i 50 km i timmen, alla kom dit om än lite försenade, utom Jordbruksverkets personal Zofia och Katarina som vände hemåt på grund av väglaget. På Alebäck hade veterinär Anders Edman och tjurskötarna Jörgen Arvidsson och Tommy Emanuelsson mött upp för att svara på våra frågor och berätta om samlingen, Vi tittrade på tjurarna och gjorde en enklare genomgång om var och en av dem. Enligt tjurskötarna så var även årets omgång av tjurar bra att ha att göra med, särskilt fjälltjurarna (glädjande).

Loket, uppstallad på Alebäck. Foto: Schale

Efter att ha beskådat tjurarna klart åkte vi mot Falköping och Mösseberg, på ett nu ännu sämre väglag, men alla kom fram välbehållna. Även denna kväll hade vi en intressant genomgång av medlemsfrågor. Kvällen avslutades med en utsökt middag med trevligt samkväm. sista dagen åkte vi till Elisabeth Andersson och hennes man Tomas för att se deras gård samt gårdsmejeri. Mer om detta besök här intill. Jag vill tacka alla medlemmar som var på mötet för några trevliga dagar i Västergötland. **Men för att den här träffen blev så lyckad vill jag speciellt tacka Birgitta och Kurt för, att ni ordnade detta höstmöte på ett så bra sätt.**

MVH Joachim

Birgitta Karlsson med några av sina kalvar. Foto: Schale

Höstmöte i Smedjebo, Härja, Västergötland

Det blev vinter när vi hade samlats till Fjällrasföreningens vintermöte i Västergötland. Bara så där som det blir i sydsverige när snön kommer. Fullständigt kaos på vägarna. Men några var vi ändå som kämpade oss ända fram till Birgitta och Kurt Karlsson och deras fjällnära besättning utanför Tidaholm. Närmare 30 st. tappra. Måntro Nordsvenskarna funderade i sin hage ovanför gårdsplanen när den ena bilen efter den andra dök upp i snöyran.

Det var skönt att få komma in i ladugårdsvärmen och stampa av sig snön. En nästan helrenoverad ladugård, ljus och rymlig. Träinredningen var målad med en blandning av linolja, terpentint, trätjära och lite färgpigment av engelskt rött vilket gav träet en ton av varmt brunrött. Taket och alla stolpar var utbytta och i hästarnas spiltor låg granbräddor som golv. Korna hade gummimattor att ligga på där de stod i sina långbås med fodergrindar. En stallavfuktare gör klimatet behagligt även vintertid. Det fanns plats för tio st. kor och sex st. ungdjur. I en rymlig box fanns det senaste tillskottet. Tre små kalvar från Funäsdalen. Besättningen består av individer från alla de olika ursprungsbesättningarna,

Föreningsbrev B-post

Porto betalt

Avs: Svensk Fjällrasavel
Mari Strand, c/o Magnusson
Kringlan 4
840 50 Gällö

Nilsson Robert
Övre Svartlå 515
961 98 Boden
Norrbotten

110 Stjärna, mor till 7 Sagar hos Birgitta & Kurt Karlsson, det är barnbarnet Anja som håller i kon.
Foto: Birgitta Karlsson

Lillhärjåbygget, Klövsjö, Funäsdalen och Biellojaure. Mest används egen tjur för betäckning.

Korna får komma ut vid tjänligt väder även vintertid och får då ensilage i en foderhäck ute, hö får dom inne. Korna får inget kraftfoder, kalvar och ungdjur får krossning. På sommaren går korna med sina kalvar men på hösten när kalvarna tas ifrån mjölkas korna med maskin under en period innan de sinläggs.

När alla fått sin nyfikenhet stillad vad gäller kor, skyndade vi oss över gårdsplanens snöyra och in i den goa stugvärmen. Väl där bjöds vi på värmande fisksoppa ock som avrundning på besöket härlig hemlagad ostkaka. Tack Birgitta och Kurt för ett så givande besök!

Evvy Schale

Gårdsbesök i Påverås

Strax utanför Falköping sitter det en skylt med en hänvisning till ett gårdsmejeri, och om man åker dit kommer man till Elisabeth Andersson. Efter 20 år som avbytare tog hon och hennes familj över hennes fars gård. Gården är inte så stor, så efter mycket funderande på vad hon skulle göra med den, bestämde hon sig för att satsa på ett gårdsmejeri. Men, som Elisabeth säger:
- Hade jag vetat hur mycket jobb det innebar, så skulle jag aldrig ha gjort det!
Elisabeth har ungefär 7 stycken kor i sin trevliga lilla ladugård, det är mest fjällkor men även

Jersey, då de har den bästa mjölken att göra ost på, säger hon. -Med den förädling som jag gör med mjölken i ost och smör så är mjölken från mina kor värd ungefär 40 kronor per liter, och det behövs för att kunna få någorlunda betalt för arbetstiden som jag lägger ner. Hon säljer det mesta av sin produktion i den egna gårdsbutiken, men åker även runt på marknader, och en del restauranger och butiker har hennes produkter. På sommaren har hon även en liten caféverksamhet på gården. Elisabeth försöker få korna att kalva på våren, för den bästa mjölken att göra produkter på är den som blir när korna går på bete. -Jag gör bara smör på sommaren på grund av detta, säger hon. Under vintermånaderna försöker Elisabeth ha korna i sin så att hon kan vila upp sig inför nästa säsong.

Att Elisabeth kan sin sak förstår man när man kommer in i hennes lilla gårdsbutik. Väggarna är nästan tapetserade med diplom och priser som hon fått för sina produkter. Nu senast fick hon Västra Gastronomiska Akademiens pris för sina ostar. Utlåtandet löd:
För synnerligen framgångsrika insatser i den västsvenska gastronomins tjänst. Se bild nedan.

Vi som besökte Elisabeth under höstmötet tackar så mycket för oss och önskar lycka till i framtiden med kor och mejeri.

Robert Eklundh

Elisabeth Andersson mottager Västra Gastronomiska Akademiens pris. Foto: ?

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 1 mars 2005

De nya seminttjurarna sid 12-16
Rapport från hösträffen sid 19-20